

Radiomaker Jean-Pierre Rondas neemt na dertig jaar afscheid van de radio. In een uitgebreid gesprek met De Morgen heeft hij het onder andere over radio maken, de (onbestaande) objectiviteit van journalisten, de "Noord-Belgen", de consensusdemocratie en zo veel meer.
(...)

Ik wil De Morgen zelfs bedanken dat ze dit gesprek gepubliceerd hebben.

Liever dan “de Zevende Dag” te ondergaan, dat programma dat zagezegd een duidingsprogramma van de VRT is, luisterde ik naar Rondas op Canvas. Als mijn persoonlijk ***eerbetoon voor deze man*** plaats ik deze tekst op een bestand zodat zoveel mogelijk Vlamingen en anderen dit kunnen lezen.

"Je kunt niet tegelijk journalist zijn en geen mening hebben. Je kunt je mening dan onderhuids laten blijken. In elke oogopslag van Kathleen Cools schuilt een mening. In elk grimas van Phara zit onderhuids een opvatting. Als Martine Tanghe haar neus wat optrekt, geeft ze een opinie. Ik heb altijd verkozen, op mijn positie, om ronduit uit te komen voor mijn mening. De luisteraars apprecieerden die openheid wel. Ik heb nooit gedaan alsof."

"Ik heb een hekel aan de politiek correcte consensus in de media. Ik noem dat de desk opinion. Op een redactie, zoals bij de VRT, leeft een soort stilzwijgende politieke consensus: wij denken nu eenmaal zo over de dingen, en niet anders. Voor een individuele redacteur is het verduiveld lastig om zich te onttrekken aan die opinie. Wij stille Vlamingen hebben het in het algemeen ook moeilijker met het ontwikkelen van een eigen mening, dan is het handig dat 'het systeem' voor jou denkt. Die desk opinion is een niet-mening: clichés worden doorgegeven als waarheden en niet meer bevraagd. Wie uit de band springt, wordt weggezet omdat hij 'een vermanend vingertje' opsteekt. Frank Vandenbroucke is bijvoorbeeld iemand die voortdurend gekleineerd wordt met dat soort kwalijke kwalificaties. Ik word daar zo moe van.

"Ook in de cultuurwereld bestaat een dergelijke pseudoprogressieve eenheidsmening. Tom Lanoye vorig weekend in De Morgen, de kunstenaars die zich in de KVS verzetten tegen de regeringsonderhandelingen... ik noem dat de Noord-Belgen. België is voor hen een soort ideële, apolitieke, van harmonie doordeesemde gemeenschap. De neutrale ruis over de betoging om een regering te eisen is toch pure apolitiek? Er wordt gemanifesteerd tegen de lengte van de onderhandelingen. De indruk wordt gewekt dat de politici ofwel te dom zijn om die consensus te vinden ofwel te halsstarrig en nog liever de welvaart van de mensen moedwillig bedreigen. 'Ze kunnen het niet.' Wel, ik stel voor dat die manifestanten eens proberen hun zo vanzelfsprekende harmonievoorstellen voor te leggen op de onderhandelingstafel. Ik vrees dat ze hun naïeve hoop op een snelle wedergeboorte van het Nieuwe België snel zullen verliezen.

"De consensusdemocratie is bijna een morele imperatief geworden: je moet overeenkomen. Op een zeldzame uitzondering na werkt politiek zo niet. Politiek is meningsverschil, compromissen zijn een dekmantel voor een machtsstrijd die hoe dan ook in de een of andere richting is gekanteld. Helemaal te gek voor woorden vind ik dat het uitgerekend Amadezen zoals Dirk Tuypens zijn die nu vanaf het podium van de KVS tot harmonie oproepen. Niks tegen Amadezen ze runnen hier de beste boekhandel van de stad maar inzake harmonieus samenleven zijn zij nu eenmaal niet de meest geloofwaardige woordvoerders. En al die belgicistische liberalen lopen daar blind achteraan. Denken die nog voor zichzelf, vraag je je af. Dan krijg je Mathias De Clercq of Dirk Verhofstadt met een discours dat zagezegd antinationalistisch is, maar feitelijk het PVDA-standpunt vertolkt.

"Politiek gaat om strijd, niet om consensus. Persoonlijk wil ik liefst met iedereen overeenkomen. Ik heb niet graag vijanden. Ik ken trouwens niet veel mensen die daar wel goed tegen kunnen. Ik voel

ontzettend veel voor marxisme en kan me vinden in bepaalde stellingen van het ethische liberalisme of de ecologische gedachte. Maar je moet ook niet simpel zijn in deze kwesties.

"Luc Huyse stelt terecht dat drie breuklijnen door de samenleving lopen vrijzinnigen versus katholieken, links-rechts, Vlaams-Franstalig. Veel politiek gebeurt op die kruispunten, maar ik laat mij niet wijsmaken dat politiek het streven is naar alleen harmonie. Uiteindelijk gaat het er toch om dat je de ander overtuigt van jouw gelijk. En dus zit er niets anders op dan altijd maar weer argumenten aandragen, met mensen praten, iets laten horen. Dat is geen revolutionaire gedachte, dat is burgerschap.

"Er bestaat een heel mooi boekje van een Joodse filosoof, Avishai Margalit, Compromissen en rotte compromissen. Rotte compromissen kun je niet sluiten. Waar ik me tegen verzet, zijn compromissen die zich al bij voorbaat in het hoofd van de Vlamingen afspelen. Zo gaat het bij communautaire onderhandelingen telkens weer: de Vlamingen slikken al op voorhand de helft van hun verlangens in, waarop de tegenpartij toch nog zegt dat alles inbuikbaar is. Zo krijg je een vercompromissing van het compromis.

"Bart De Wever is in zijn hoofd klaar om een compromis te sluiten. Zijn verduidelijkingsnota was daar toch een mooi bewijs van. Dat was niet het N-VA-programma dat hij daar oplijstte. Maar als je dan door de tegenpartij ronduit gekleineerd wordt, begrijp ik dat je even aan de kant gaat staan. Dat is het gevolg van de eigenaardige dwangsituatie van een schijndemocratie. Alle Vlaamse partijen hebben de Vlaamse resoluties getekend, en bevestigd in de Octopusnota, waar iedereen het min of meer eens over is. Je krijgt dat maar niet verkocht aan de andere kant. Ze hoeven zich daar ook niks van aan te trekken omdat de democratie hier is uitgeschakeld.

"Zullen we een federale kieskring instellen om het democratisch deficit weg te werken? Subiet, wat mij betreft! Maar dan wel een échte en geen getrukeerde, waar de zetels al op voorhand verdeeld zijn. Dan zouden wij kunnen zeggen: we kennen geen Vlamingen, Walen en Brusselaars meer, we kennen alleen Belgen. Goed plan, maar dan moet de grendelgrondwet wegvallen. Dan zijn we altijd en overal Belgen, die bij meerderheid beslissen. Bestaat de meerderheid uit Vlamingen? Jammer dan. Dat is de kwestie natuurlijk: die grendels en alarmbellen zijn niet uitgevonden uit vrees voor een Franstalige secessie, maar uit vrees voor de demografie en voor de democratie die voortvloeit uit de demografie.

"De principes die een federale staat gezond zouden kunnen maken, als er maar aan gehoorzaamd werd, uit rechtvaardigheid, kun je aan de Franstaligen niet verkopen. Voor mij gaat het om wederzijdsheid, transparantie en loyauteit. Wederzijdsheid betekent dat je niet aan een ander vraagt wat je zelf niet wilt toegeven. Willen de Franstaligen faciliteiten voor de Vlamingen die in Waals-Brabant wonen? Ik dacht het niet. Als je zoiets nog maar zegt, ben je al een separatist.

"Loyauteit wil bijvoorbeeld zeggen dat je niet, zoals Elio Di Rupo heeft gedaan, achter onze rug naar de Nederlanders gaat en zegt: die IJzeren Rijn is slecht voor de werkgelegenheid in het station Luik-Guillemins.

"Ik ben geen romantische flamingant. Er is geen paulusmoment geweest, waarop ik van mijn paard gedonderd ben en plots voor de Vlaamse zaak ben begonnen te strijden. Voor mij is dat een geval van voortschrijdend inzicht. Door die reciprociteit, loyauteit en transparantie die er niet zijn. Dat zijn zaken die ontbreken in België. Er schort iets aan onze parlementaire democratie. Wat dat betreft ben ik veel radicaler dan De Wever.